

ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING

De notaris luistert, geeft raad en tekent mee

KONINKLIJKE FEDERATIE

VAN HET BELGISCH NOTARIAAT

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
Nederlandstalige Gemeenschapsraad
Verantwoordelijke uitgever: L. Eeman
Bergstraat 30/34
1000 Brussel
2009
D/2009/1928/7
December 2009
<http://www.notaris.be>

INHOUDSTAFEL

Algemeen	3
Inleiding	4
• De wet kent twee vormen van echtscheiding	4
Echtscheiding door onderlinge toestemming	5
• Voorwaarden om een echtscheiding door onderlinge toestemming te bekomen	5
Akten	6
• Boedelbeschrijving	6
• Regelingsakte	6
De opmaak van de regelingsakte bij notariële akte	10
• De notariële akte geniet de voorkeur	10
• Verplichte tussenkomst van de notaris	10
• Uitvoerbare kracht van de notariële akte	10
Procedure	11
• Het verzoekschrift	11
• Duur van de procedure	11
• De vertegenwoordiging	12
• Advies openbaar ministerie – verhoor van de kinderen	12
• Wijzigingen van de overeenkomst tijdens de procedure	13
• Uitspraak echtscheiding	13
• Hoger beroep – voorziening in cassatie	13
• De overschrijving in de registers van de burgerlijke stand	14
• Wijzigingen van de overeenkomst na de procedure	14

ALGEMEEN

In onze steeds complexer wordende maatschappij wil de notaris u een helpende hand reiken.

Veel pijnlijke situaties kunt u voorkomen door tijdig zijn of haar advies in te winnen.

Het behoort trouwens tot de taak van de notaris u te informeren en u onpartijdig te adviseren.

Een eerste oriëntatiegesprek zal meestal gratis zijn. Indien er een grondige dossierstudie nodig is, maakt u best vooraf een duidelijke afspraak over de vergoedingen.

Een notaris mag de vergoeding voor zijn diensten niet vrij vaststellen, maar moet een tarief eerbiedigen dat in de meeste gevallen bij wet is vastgesteld.

Elk jaar gaan meer dan 2 miljoen cliënten bij de notaris langs voor advies en het verlijden van akten.

In België zijn momenteel +/- 1.400 notarissen actief in +/- 1.187 notariskantoren, waaronder 199 associaties die samen 424 notarissen groeperen. Zij zijn verenigd in de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

U vindt alle contactgegevens van de notariskantoren (incl. e-mail) in het adresboek op onze website www.notaris.be

De wetten veranderen snel.

Misschien is er reeds een aangepaste versie van deze brochure te vinden op onze website.

INLEIDING

● DE WET KENT TWEE VORMEN VAN ECHTSCHEIDING ●●●●●

Sedert de wet tot hervorming van de echtscheiding, in werking getreden op 1 september 2007, bestaan nog twee echtscheidingsvormen.

DE ECHTSCHEIDING OP GROND VAN ONHERSTELBARE ONTWRIJCHING (EOO).

Deze vorm van echtscheiding vervangt twee voorheen bestaande echtscheidingsvormen, namelijk de echtscheiding op grond van een feitelijke scheiding van meer dan 2 jaar en de echtscheiding op grond van bepaalde feiten.

Het huwelijk is onherstelbaar ontworcht wanneer de voortzetting van het samenleven tussen de echtgenoten en de hervatting ervan redelijkerwijze onmogelijk is geworden ingevolge de ontworchtiging.

De onherstelbare ontworchtiging kan bestaan in een tekortkoming aan de huwelijksplicht of in een gedraging die de voortzetting van het huwelijk defenitief onmogelijk maakt bv. bewijs van overspel, geweld daden, mishandeling, grove beledigingen....

DE ECHTSCHEIDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING (EOT).

De echtgenoten kunnen eveneens de echtscheiding bekomen indien zij voorafgaandelij in onderlinge toestemming een overeenkomst hebben gemaakt over een aantal verplicht overeen te komen materiële en familiale aangelegenheden.

Deze voorafgaande overeenkomst zal dienen voorgelegd te worden aan de rechtbank.

De echtgenoten zullen samen dienen te verschijnen voor de rechter.

De echtscheiding wordt door de rechtbank uitgesproken.

ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING

- **VOORWAARDEN OM EEN ECHTSCHIEDING DOOR
ONDERLINGE TOESTEMMING TE BEKOMEN**

De wet tot hervorming van de echtschiding voorziet geen minimumleeftijd meer van de echtgenoten (voorheen 20 jaar) evenmin als een minimumduur van het huwelijk (voorheen 2 jaar) om uit de echt te scheiden.

AKTEN

● BOEDELBSCHRIJVING

Naar aanleiding van de echtscheiding kunnen de echtgenoten een boedelbeschrijving laten opmaken, indien zij dit wensen. De boedelbeschrijving wordt dan opgesteld bij notariële akte.

De boedelbeschrijving heeft tot doel de omvang van de huwelijksgemeenschap of de onverdeeldheid die tussen de echtgenoten bestaat, vast te stellen.

De opgave van de omvang van de huwgemeenschap of de onverdeeldheid moet volledig en correct gebeuren. De echtgenoten moeten op het einde van de boedelbeschrijving ook de eed afleggen over de juistheid van hun verklaringen.

Alhoewel niet vereist, kan de boedelbeschrijving toch nuttig zijn om een volledige en sluitende overeenkomst op te stellen. Wanneer de echtgenoten reeds geruime tijd een afzonderlijke woning betrekken, ligt het minder voor de hand nog een boedelbeschrijving op te stellen.

● REGELINGSAKTE

In de regelingsakte moeten de echtgenoten verplicht een overeenkomst maken over enkele belangrijke familiale en materiële aangelegenheden.

DE REGELINGSAKTE BEVAT ONDER MEER:

WAT DE GOEDEREN BETREFT:

Langs de actiefzijde:

- de verdeling van de inboedel en de lichamelijke roerende goederen;
- de verdeling van de rekeningen, gelden en effecten;

- in voorkomend geval, de regeling met betrekking tot de handelszaak of de familiale vennootschap;
- de verdeling van de eventuele schuldvorderingen;
- het lot van de levensverzekeringen en het pensioensparen.

Langs de passiefzijde:

- de regeling van de schulden: zowel wat betreft de hypothecaire kredieten als wat betreft de andere kredieten, zoals autolening of lening op afbetaling;
- de regeling omtrent de betaling van schuldsaldo- en brandverzekeringscontracten;
- de regeling omtrent nog te betalen of nog verschuldigde belastingen;
- de regeling van het huurrecht.

Wat het onroerend goed betreft:

De echtgenoten moeten in hun voorafgaande overeenkomst een regeling treffen met betrekking tot de onroerende goederen en de eventuele hypothecaire schulden.

Er zijn tal van regelingen mogelijk.

Enkele van de meest voorkomende regelingen zijn:

- de echtgenoten kunnen ervoor kiezen de eigendom te verkopen (uit de hand of openbaar). Naar aanleiding van de verkoop zal de hypothecaire schuld worden terugbetaald en zal het saldo van de koopsom verdeeld worden tussen de echtgenoten in de tussen hen overeengekomen verhouding;
- er kan overeengekomen worden dat één van de echtgenoten het onroerend goed overneemt. Normaal gezien zal diegene die het goed overneemt dan ook de hypothecaire schuld verder afbetalen en een opleg betalen aan de andere echtgenoot;
- de echtgenoten kunnen ook verkiezen het onroerend goed voor een bepaalde periode in onverdeeldheid te laten: dit kan voor een periode van maximum 5 jaar (termijn die kan hernieuwd worden).

WAT DE PERSONEN BETREFT:

In de regelingsakte dienen de echtgenoten volgende regelingen op te nemen:

- de vermelding van de **verblijfplaats** van beide echtgenoten gedurende de procedure.
- **de afspraken over de minderjarige kinderen**, hun goederen en het persoonlijk contact met hen en dit zowel gedurende de procedure als na de echtscheiding.

Wat betreft de huisvesting van de kinderen:

Ouders kunnen kiezen voor het verblijf van hun kind(eren):

- * ofwel afwisselend bij hen beide: bv. een week-week regeling of een week-weekeinde regeling;
- * ofwel exclusief verblijf bij één van hen met recht op persoonlijk contact voor de andere ouder.

Ook de verblijfsregeling voor de vakantieperiodes wordt nauwkeurig in de akte opgenomen.

Wat betreft het ouderlijk gezag over de kinderen:

De wet kent als **uitgangspositie** het systeem van de **gezamenlijke uitoefening** van de bevoegdheden van ouderlijk gezag, zijnde het beheer over de persoon en de goederen van de minderjarige.

De uitoefening van het ouderlijk gezag kan ook worden opgedragen aan **één van de ouders**.

De andere ouder behoudt dan het recht op persoonlijk contact met de kinderen en kan zich in voorkomend geval in het belang van de kinderen tot de jeugdrechtbank wenden.

Wat betreft de alimentatieregeling voor de kinderen:

De ouders moeten afspraken maken over de bijdrage van elk van beide echtgenoten in het levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van hun kinderen.

De bijdrage wordt bij voorkeur per kind bepaald.

De ouders bepalen het bedrag van de bijdrage, hoelang de bijdrage verschuldigd blijft, de eventuele verhoging op een bepaalde leeftijd, de eventuele indexatie en de bijzondere tussenkomst in de kosten voor een aantal bijzondere aangelegenheden zoals school- en studiekosten, medische kosten, enz.

Een juiste formulering zal latere betwistingen voorkomen.

Wat betreft de alimentatieregeling tussen echtgenoten:

De regelingsakte dient eveneens te voorzien in de eventuele vermelding van het bedrag van de eventuele **uitkering** te betalen **door de ene echtgenoot aan de andere**, zowel gedurende de procedure als na de echtscheiding.

De echtgenoten dienen de veranderlijkheid (indexatie, verlaging bij werkonbekwaamheid uitkeringsgerechtigde) en de duur (einde bij overlijden van de uitkeringsgerechtigde of uitkeringsplichtige, einde bij nieuw huwelijk of aangaan van een nieuwe relatie door de uitkeringsgerechtigde) uitdrukkelijk in de akte te bepalen.

De bevoegde rechter kan nadien de regeling over de alimentatie tussen echtgenoten bij een latere beslissing verhogen, verminderen of afschaffen, tenzij uitdrukkelijk werd overeengekomen in de regelingsakte dat dit niet mogelijk zal zijn.

WAT HET ERFRECHT BETREFT:

De echtgenoten dienen afspraken te maken over het erfrecht van de echtgenoten ten opzichte van elkaar voor het geval één van beide echtgenoten komt te overlijden tijdens de procedure.

DE OPMAAK VAN DE REGELINGSAKTE BIJ NOTARIELE AKTE

● DE NOTARIELE AKTE GENIET DE VOORKEUR ●●●●●●●●●●

De notaris heeft naast zijn functie van openbaar ambtenaar een vertrouwensfunctie: hij is vertrouwd met het familierecht en bemiddelt onpartijdig tussen de echtgenoten. Hij wijst de echtgenoten op hun aanspraken en op de gevolgen van de door hen afgesloten verbintenissen.

De notaris helpt bij de precieze redactie van de gemaakte overeenkomst, zo onder meer wat betreft de verbintenissen inzake onderhoudsgeld verschuldigd aan een echtgenoot en/of voor de kinderen.

● VERPLICHTE TUSSENKOMST VAN DE NOTARIS ●●●●●●●●●●

Bij overdracht van **onroerende goederen** is de notariële akte trouwens **verplicht** omdat deze akte moet worden overgeschreven op het hypotheekkantoor.

Dit is dus het geval wanneer:

- één van de echtgenoten een onroerend goed overneemt, eventueel mits betaling van een oplegsom aan de andere echtgenoot;
- de beide echtgenoten beslissen om niet uit onverdeeldheid te treden wat betreft het onroerend goed.

● UITVOERBARE KRACHT VAN DE NOTARIELE AKTE ●●●●●●●●●●

In geval van niet uitvoering van de verbintenissen door de uitkeringsplichtige echtgenoot kan de andere echtgenoot gebruik maken van het **voordeel van de uitvoerbare kracht** van de ondertekende **notariële akte**: hij of zij kan zich in dit geval rechtstreeks wenden tot een gerechtsdeurwaarder, zonder eerst een vonnis te bekomen dat de verzuimende echtgenoot veroordeelt.

PROCEDURE

● HET VERZOEKSCRIFT

Het verzoek tot echtscheiding wordt ingeleid bij verzoekschrift dat wordt ondertekend door beide echtgenoten, door een notaris of door een advocaat.

Bij het verzoekschrift horen enkele bijlagen, zoals de regelingsakte (de echtscheidingsovereenkomst), de eventuele boedelbeschrijving, uittreksel huwelijksakte, uittreksel akte van geboorte van echtgenoten en kinderen.

De echtgenoten kiezen vrij de rechtbank waarvoor zij willen verschijnen. Hun woonplaats speelt bij deze keuze geen rol.

● DUUR VAN DE PROCEDURE

In principe dienen de beide echtgenoten twee maal voor de rechter te verschijnen.

Binnen de maand na neerlegging van het verzoekschrift volgt de eerste verschijning voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

De tweede en tevens laatste verschijning heeft plaats in de loop van de vierde maand die volgt op de datum van het proces-verbaal van de eerste verschijning.

Echtgenoten die op datum van de neerlegging van het verzoekschrift tot echtscheiding reeds 6 maanden feitelijk gescheiden leven, moeten slechts eenmaal voor de rechter verschijnen.

Bij elke verschijning worden de echtgenoten verzocht hun instemming te geven met de inhoud van de regelingsakte, verduidelijking te geven, indien de voorzitter het vraagt, en het zittingsblad te ondertekenen.

Is de rechtbank van oordeel dat de echtgenoten aan alle voorwaarden en formaliteiten hebben voldaan, dan wordt de echtscheiding uitgesproken en zijn ze uit de echt gescheiden, onder voorbehoud van hoger beroep en voorziening in cassatie.

● WIJZIGINGEN VAN DE OVEREENKOMST TIJDENS DE PROCEDURE

De echtgenoten kunnen gezamenlijk een wijzigende overeenkomst aan de rechter voorleggen indien er nieuwe en onvoorziene omstandigheden plaatsvinden waardoor de toestand van één van de echtgenoten of hun kinderen ingrijpend gewijzigd wordt. De rechter kan uit eigen beweging beslissen om de kinderen te horen.

● UITSPRAAK ECHTSCHIEDING

Na de verschijning(en) voor de rechtbank en mits volharding in hun wil, spreekt de rechtbank de echtscheiding door onderlinge toestemming uit.

Indien aan alle wettelijke voorwaarden naar inhoud en vorm, is voldaan, geeft de procureur zijn conclusie weer als volgt: “De wet laat toe.”

Het huwelijk is aldus tussen partijen ontbonden.

● HOGER BEROEP – VOORZIENING IN CASSATIE

Spreekt de rechtbank de echtscheiding uit, dan kan enkel het openbaar ministerie nog hoger beroep instellen.

De termijn om hoger beroep in te stellen bedraagt één maand vanaf de betekening.

Zijn de echtgenoten niet akkoord met een arrest geveld in hoger beroep, dan kunnen zij nog in cassatie gaan.

De termijn voor voorziening in cassatie bedraagt drie maanden.

● **DE OVERSCHRIJVING IN DE REGISTERS VAN DE BURGERLIJKE STAND**

Na het verstrijken van de termijn van hoger beroep of van voorziening in cassatie, wordt er door de griffier van de rechtbank gezorgd dat het beschikkende gedeelte van het vonnis of arrest wordt verstuurd naar de ambtenaar van de plaats waar het huwelijk is voltrokken. De ambtenaar schrijft het beschikkende gedeelte binnen de maand over in zijn register en maakt er melding van op de kant van de huwelijksakte.

● **WIJZIGINGEN VAN DE OVEREENKOMST NA DE PROCEDURE**

De gewezen echtgenoten kunnen steeds in onderling akkoord hun overeenkomst wijzigen.

Zij mogen eveneens de regeling met betrekking tot de minderjarige kinderen wijzigen, voor zover deze wijziging de rechtmatige belangen van de kinderen niet miskent. Deze wijzigingen kunnen onderworpen worden aan de goedkeuring van de rechtbank.

Indien er nieuwe omstandigheden buiten de wil van de gewezen echtgenoten hun toestand of die van hun kinderen ingrijpend wijzigen, dan kunnen de afspraken over het ouderlijk gezag en de bijdrage in de kosten van levensonderhoud steeds herzien worden door de jeugdrechter, op verzoek van één van beide gewezen echtgenoten.